

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

15. In quibus est obediendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

In quibus est obediendum.

CAPVT XV.

Oportet primùm in generali cognoscere, in quibus inferiores teneantur obedire superioribus. Ac erga hoc duo sunt notanda.

Alterum est similiter de communi superiori, in quibus non sit obediendum ei. Alterum, in quibus sit obediendum.

Circa primum aliquot dicta sunt notanda.

Primum est, nullus obligatur obedire suo superiori in actibus interioribus puris, puta, intellectus & voluntatis. Istud est, S. Thom. 2.2. q. 104. art. 5. & communis doctrina. Explico, si superior dicit inferiori, dilige inimicum, vel hunc hominem; aut crede istam opinionem, non obligatur inferior hoc facere; pertinet tamen ad perfectionem obedientiæ, ut ipse S. Thom. dicit, hoc facere, & in his obedire, sed non est obligatio, quia anima ipsa soli Deo subditur. Vnde patet, hominem non potuisse perfici per omnes humanas leges, quæ non obligant ad actus interiores puros, nisi accederet diuina, quæ totum potest obligare hominem, & obligat de facto. Istud dictum limitatur à Sylu. ver. excommunicatio. 7. §. 4. quod intelligitur de actibus puris internis, qui non sunt commisti cum externis: aliquando enim ratione exterioris potest esse obligatio interioris; ut, qui præcipitur aliquid facere, similiter præcipitur, ut velit absolute facere; alias enim non faceret. Et hoc modo in Clem. 1. de stat. monach. excommunicatur monachus, qui sine licentia Prælati confugit ad curias Principum sæcularium, hac intentione, ut suo monasterio nocumentum inferat.

Secunda est. Non est obediendum illi superiori in his quæ pertinent ad statum proprium. Istud est eiusdem S. Thom. ibidem: v. g. Pater præcipit filiæ, ut nubat, aut fiat monacha, non tenetur obedire. Si quis præcipiat alteri, ut viuat in continentia, non est ei obediendum ex obligatione.

Tertium est, non est obediendum inferiori contra præceptum superioris: verbi gratia, quando duo superiores præcipiunt opposita vni, inferior debet obedire superiori maiori prætermisso minori. Vnde obediendum est potius in rebus Ecclesiasticis Papæ, quàm Imperatori & Deo, quàm homini-

bus. Si igitur Papa præciperet alicui, ut resignaret suum beneficium curatum in aliquem indignum, non esset ei obediendum, quia est contra diuinum præceptum. Ita habet Panorm. in cap. inquisitioni, de sent. excomm. & Io. Andr. cum a Deo, de rescript.

Quartum est, nulli superiori præcipienti aliquod peccatum vel veniale, est obediendum. Ita habet cap. literas, de test. spolia. & II. q. 3. can. quid ergo. Hic tamen insurgit dubium, quid debet facere inferior, quando dubius est, an quod ei præcipitur sit peccatum? Dico, debet obedire; ita tenet Syluest. ver. obedientia, §. 2. & habetur hoc expressè, 23. q. 1. can. quid culpatur, ubi statuitur, cum non est certum superiorum factum esse malum, esse obediendum: in dubijs enim debet inferior credere superiori.

Quintum est, nulli superiori præcipienti aliquid, ex quo sequitur scandalum, vel notabile detrimentum aliorum, est obediendum in tali præcepto. Ita habet Pan. ubi supra, & Syluest. ver. obedientia, §. 5. ubi dicunt non esse in hoc obediendum, quamuis superior sub excommunicationis pœna præcipiat: hæc enim non ligat, quando male imponitur.

Sextum est, nulli est obediendum in his, in quibus non est superior: inferior enim solum obligatur obedire in his, in quibus inferior est, ut seruus in seruilibus, filius in rebus domesticis, in disciplina, & sic de alijs. Ita habet Innoc. cap. inquisitioni, de sent. excomm. & est communis doctrina. Vnde si Papa præcipiat alicui, ut donet vineam suam alteri, vel vendat, non tenetur obedire.

Septimum est, nullus obligatur obedire superiori, quamuis cognoscat voluntatem eius, nisi talis voluntas sibi fuerit manifesta exterius, tacite, vel expressè. Ita habet S. Thom. qu. 23. de veritate, & Syluest. ver. obedientia, §. vii. Non tamen negant isti Doctores, esse perfectiorem obedientiam, obedire, & facere voluntatem superiorum, antequam ei manifestetur, sed dicunt non esse obligationem obediendi. Hæc sunt, in quibus nullus obligatur cuiquam superiori citra Deum obedire.

Circa secundum verò, in quibus obediendum sit, regula est generalis, unicuique superiori obediendum est ex obligatione, in his tantum, in quibus est superior. Hic tamen vnum emergit dubium, quid sit faciendum, quando duo superiores æquales præcipiant vni res oppositas; v. g. miles est subditus Duci, &

parenti, si præcipiat parere vnum, quod non potest impleri cū eo, quod Dux præcipit quid faciendum est, an debeat obedire patri in domesticis, an Duci in militaribus? Respōdet Syl. v. obedientia. §. 10. quōd, cæteris omnibus paribus, tum obediendum est ei, qui præcipit in ordine ad nobiliorem finem: vnde, si æquale sequitur detrimentum in re domestica, & in re militari, potius est obediendum Duci, quia præcipit in ordine ad bonum commune, quod nobilius est bono particulari vnius domus,

De obedientia Religiosorum respectu Prælatorum.

CAPVT XVI.

HAtenus in generali loquuti sumus, quæ sint ea, in quibus obediendum est, nunc ad particularia ista applicare oportet, ac primum de obedientia Religiosorum erga suos Prælatos agere debemus. De quō sunt aliquot dicta notanda.

Et primum est, Nullus Religiosus tenetur obedire suo Prælatō in his, quæ pertinent ad maiorem perfectionem, quam sit religionis, quam professus est. Istud est S. Tho. 2. sent. dist. 44. q. 2. art. 3. vbi dicit, religiosum teneri in his tribus obedire Prælatō; in his nempe, quæ in regula continentur, & in his, sine quibus illa in regula contenta impleri nequeant, & in pœnis inflictis propter culpas cōtra prædicta duo. Si verò aliquis superior vellet alia exigere, quæ ad maiorem perfectionem pertinent, vt ieiunia, disciplinas, & alia, quæ non sunt in regula, quamuis perfectius esset ei obedire, non obligaretur subditus in talibus obedire: non enim votum extenditur ad huiusmodi opera.

Secundum, Religiosus non tenetur obedire Prælatō in his, quæ sunt præter illa tria, putà, nec pertinent ad regulam, nec ad ea, sine quibus regula non seruetur, nec ad pœnam. Ita habet Innoc. cap. veniens, de iureiurando.

Tertium, non tenetur etiam subditus obedire Prælatō in his, quæ sunt contra regulam. Vnde, si Prælatus præcipiat alicui, ne ieiunet tali die, si regula præcipitur hoc ieiunium, non tenetur obedire, licet possit Prælatus dispensare. Ita dicit

Sylu.